Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXX. | Число 107. | Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 10. мая, 1922. | VOL. XXX. | No. 107. | Jersey City, N. J., Wednesday, May 10, 1922. | THREE CENTS

ЗА 2 ТИЖНІ КІНЧИТЬСЯ ПОЗИЧКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ І ГРОМАДЯНИ, ПОДБАЙТЕ В СІЙ ОСТАННІЙ ХВИЛІ, ЩОБИ ПОЗИЧКА УВІНЧАЛАСЬ ПОВНИМ УСПІХОМ!

ЖОВНІРИ ПРО ПОХІД МАЙНЕРІВ

ЧАРЛСТАВН, Вест Верджінія, 8. мая. — Нинішні свідки на росправі проти Віліема Близарда, юнійного провідника, першого з цілого довшого ряду обжалованих за демонстраційний збройний похід майнерів минувшого вересня, зізнавали передусім про події, які случилися в повіті Лоґен по приході війск.

Межи свідками, покликаними державною прокураторією, були передусім жовніри. З них найбільше значіннє мають зізнання капітана Джана Дж. Вилсона, котрий був командантом першого відділу федеральних війск, зложеного зі 175 жовнірів, що прибули в околицю дня 2. вересня 1921. р. Він представляв Близарда як справжнього команданта збройних майнерів, який самий самий уважав себе за такого; він вів переговори з командантом війск про здержаннє майнерської армії та її розброєннє, він обіцював йому зробити се без проливу крови і наклонив його піти з ним в гори межи майнерів. Рівночасно Вилсон висловляв погляд, що Близард був за тим, щоби майнери зложили оружа в руки федеральних війск. Капітан представляв битву з майнерами як комічне оперетокове представленнє, в якому було богато вистрілів, який коштував богато амуниції і дав богато гуку, але в якому не впала ні одна особа.

Другі військові свідки, всі покликані державною прокураторією, потверджували менче-більше зізнання першого. Всі стверджували, що головною підставою для зброєння майнерів був поширений серед них пострах, що бандити, наняті властителями копалень, наважилися знищити їх доми та побити їх жінки й діти.

ВПЛИВ МАЙНЕРСЬКОГО СТРАЙКУ НА БИЗНЕС

ВІЛКЕС-БАРЕ, 8. мая. — „Майнерський Банк" видав свій огляд положення бизнесу від часу майнерського страйку, що отсе вже почав шестий тиждень свого тревання.

Банк підносить, що страйк до сього часу відзначався незвичайною спокійностю та орґанізованостю, чого значну частину треба приписати фактови, що майнери мали богато заощадженого гроша. Через те й безробітте від страйку не давалося їм в знаки і не буде відчуватися так довго, поки поважна частина сих ощадних не буде зужита.

Щодо широкої публики, то вона не відчула ще ніякої невигоди через майнерський страйк, бо вугля ще є подостатком. Бизнес теж ще не відчув страйку, але сподіється почати відчувати кождої хвилі.

На загал можна сказати, після погляду банку, що страйк покищо ще не вийшов поза передступні герці і що справжню страйкову боротьбу можна буде бачити хиба за пару тижнів.

СЕНАТОР БОРА ВІДПОВІДАЄ БАХМЕТЄВУ

ВАШІНҐТОН, 8. мая. — Сенатор Бора предложив нині сенатови двайцять запитів в справі Бориса Бахметева, котрий ще і досі являється признаним американським урядом представником російського тимчасового уряду, що впав чотири роки тому назад.

Ряд запитів, поставлених в справі Бахметева, відноситься до уменовання Бахметева представником російського уряду; до суми позички, уділеної Америкою сьому урядови; до звороту її та видатків, з неї пороблених; а наконець до сибірського ґенерала Семьонова та його звязку з тимчасовим урядом Керенського.

Коли Гюзови показали текст запитів Бори, він відмовився відповідати на нихц заятляючи, що такі питання не є відповідною формою дізнатися від нього фактів про справу.

СЕМЬОНОВ СТАРАЄТЬСЯ О ПОСЛУХАННЄ В СЕНАТІ

ВАШІНҐТОН, 8. мая. — Сибірський ґенерал Семьонов просив кількох сенаторів а межи ничими сенатора Бору, свого головного противника, щоби вони вистаралися для нього послуханне перед якоюсь комісією сенату.

Сенатори обіцяли ґенералови старатися вволити його волю, а сенатор Бора відповів телеґрафічно, що о скілько справи дадуться полагодити відповідно, він готов дати ґенералови се послуханне, якого він бажає.

В своїй телеґрамі до Бори, ґенерал Семьонов дає до зрозуміння, що приписані йому вчинки були в більшости поповнені большевиками.

СЛІДСТВО В СПРАВІ СТАЛЕВОГО ПРОМИСЛУ

ВАШІНҐТОН, 8. мая. — Републиканський сенатор з Висконсин Ла Фолет вніс нині в сенаті резолюцію, щоби конґрес розслідив злученнє в одно велике підприємство сімох великих сталевих підприємств. Резолюція заявляє, що злука таких великих підприємств сотворилаби величезну, може міліярдову фірму, котра дісталаби сталевий промисел в свою необмежену власть.

Сенат заявився за резолюцією.

МУНЕЙ ВСЕ ЩЕ УВЯЗНЕНИЙ.

САН ФРАНЦИСКО, Каліфорнія, 8. мая. — Тома Муней котрий відсиджує досмертну кару вязниці за вибух бомби підчас патріотичної паради в 1916. р., програв нині всі правні средства, можливі в звичайних судах, щоби здобути собі свободу, коли суд відкинув просьбу державного прокуратора увільнити його яко засудженого на основі фалшивих зізнань.

Кажуть, що Муней думає ще добитися волі адміністраційною дорогою.

І В ЛОЖЦІ ВОДИ МОЖНА ВТОПИТИСЯ

Джордж Шарин, трилітний хлопчина з Асбері Парк, Ню Джерзі, майндруючи по подвірю коло мешкання своїх родичів, впав в ямку, яких три стопи глибоку. Дитина старалася всіми силами добутися з ямки, але не могла. Побачив її в тім положенню один прохожий і виратував з прикрого положення. Се однак не вратувало життя хлопчині, бо удушеннє поступило вже так далеко, що хлопчина помер по дорозі до шпиталю.

ПЯНОМУ НЕМА ШТУКИ ВБИТИСЯ.

В літній палаті нюйорського міліонера Зиґмунта Стайна в Ґвайт Плейнс, Ню Йорк, найдено 55-літнього Акселя Ренструма, виеячого зі сходів з одною ногою, зачіпленою межи двома поперечками балюстради. Ренструм був непритомний і помер зараз по відставленню його до шпиталя, не відзискавши памяти. Судовий лікар (коронер) ствердив смерть від зломлення черепа, спричиненого видимо упадком до твердої доливки. Розведене слідство показало, що Ренструм напився послідними часами, а секція його тіла потвердила здогад, що він був певно сильно підхмелений, коли поховзнувся на сходах і запхав ши ногу межи ділини балюстради попав в таке положеннє, що з нього вже не міг дістатися.

ГРОМОВИЦЯ В БЕРЕЖАНЩИНІ.

З Куропатник пишуть: Дня 2. цвітня над Бережанщиною шаліла буря з громами і блискавицями, особливо в околиці села Куропатник, після чого упав уливний дощ.

ДИВНИЙ УПАДОК З ТРЕТОГО ПОВЕРХА

В Бруклині впала в неділю з третого поверху дволітна дитина, Рита Кровлі. Дівчина бавилася на вікні, похитнулася і полетіла стрім голов на подвіря. На щастє впала на купу сміття. Перестрашені родичі відставили її зараз до шпиталя, але ординуючий лікар не найшов в дитині найменчого тілесного ушкодження.

УБИЙСТВО ЧИ НЕЩАСНИЙ ВИПАДОК.

Коло Гейнспорт, Ню Джерзі, найдено тіло Джонаса Фокса, котрий був шофером на „джітні", котрий пропав ще минувшого втірка. Тіло найдено в лісі на лісовім згарищу. Труп теж був попарений і надгорілий. Поліція однак не припускає, що пожар був смертю шофера, а якесь насильство над ним, а вбийник лише запалив ліс після убийства, щоби затерти сліди злочину.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

НІМИЙ УБИЙНИК.

Німий, 18-літній Михайло Бошнянин з Брайтстон, Ман. зарубав 12 цвітня сокирою свого пів-брата Михай Шевця. Оба хлопці рубали корчі на фармі свого батька, зглядно вітчима, Осипа Шевця, коли німий кинув ся з сокирою на свого брата і зарубав його. Свідомий того, що зробив зле, Бошнянин був втік і ховався через один день в корчах, але зголоднівши прийшов на другий день додому, де арештувала його поліція.

Власти мають клопіт, з німим убийником, бо він не вміє ні читати ні писати, ані не вміє говорити палцями і трудно з ним порозуміти ся. Кажуть, що суд має перший того рода випадок в Манітобі.

ВТРАТА ДЛЯ ФАРМЕРІВ КАНАДИ.

Зізнаючи перед рільничою комісією парляменту в Отаві, сказав Джеймс Стюарт, бувший голова канадійської пшеничної ради, що як би пшенична рада була істнувала ще один рік, то канадійські фармери би дістали міліони долярів більше за свою пшеницю в 1920 р.

ЛОЙД ДЖОРДЖ НЕ ГРОЗИВ, ЩО ПОКИНЕ ФРАНЦІЮ

ҐЕНУЯ, Італія, 8. мая. — Британський премієр Давид Лойд Джордж і голова французької делеґації Люї Барту заявили, що донесеннє редактора лондонського „Таймса" Викема Стіда, буцімто Лойд Джордж грозив, що Анґлія зірве з Францією і заключить союз з другою державою, є цілком безосновною видумкою, бо він нічого подібного не говорив.

РУМУНИ КАЖУТЬ, ЩО БОЛЬШЕВИКИ ХОТІЛИ ПРОДАТИ ЇМ БЕСАРАБІЮ ЗА ЗОЛОТО

ҐЕНУЯ, Італія, 8. цвітня. — Румунський премієр Братіяно сказав нині, що він на заяву російської делеґації, що Бесарабія не належить до Румунії але до України може відповісти сим, що большевики хотіли відпродати Румунам Бесарабію за гроші. Вони казали, що як Румунія віддасть їм своє золото, (яке є в Москві ще з царських часів, коли підчас наїзду Німеччини на Румунію румунське правительство вивезло було золото до Росії), то вони признають румунський плебісцит, на підставі якого Румунія каже, що Бесарабія належить до неї, але як не віддасть того золота, то вони не признають того плебісциту.

РАКОВСЬКИЙ ЗНАЄ ЛИШЕ „УСТРІЙ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ"

ПАРИЖ, 16. цвітня. — Тутешня французька часопись „Ле Пті Порізіян" з 3. цвітня с. р. помістила розмову з Раковським підчас його побуту в Берліні. Між іншим Раковський заявив:

„Україна потребує чужої помочі для свого промислу і рільництва. Не ідемо до Ґенуї, щоби видвигати там політичні і територіяльні питання, хоч деякі з тих питань, наприклад устрій Східної Галичини, розмежованнє Бесарабії, або справа проливів, інтересують нас безпосередно. В Ґенуї будемо говорити про економічну відбудову і наше признаннє".

УКРАЇНСЬКА ГАЛИЦЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ НА ЕКОНОМІЧНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ В ҐЕНУЇ

УКРАЇНСЬКА ГАЛИЦЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ ВРУЧИЛА ЕКОНОМІЧНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОСТОРИЙ МЕМОРІЯЛ У СПРАВІ СХІДНОЇ ҐАЛИЧИНИ.

ЛЬВІВ, 23. цвітня. — Ґенуенський кореспондент варшавського польського дневника „Курер Поранни" доносить під датою 12. цвітня с. р.

„До Ґенуї прибула вчера українська делеґація. По дорозі делеґація задержалась в Парижі, де її приняв премієр Пуанкаре.

„Др. Володимир Сінгалевич орґанізує в Ґенуї зїзд представників поневолених народів. В зїзді мають взяти участь також представники Ґрузії і Вірменії."

Другі варшавські польські ґазети доносять:

„Др. Евген Петрушевич приїхав до Ґенуї і вручив делеґаціям меморіял, адресований до конференції, в якому представлене положеннє у Східній Галичині і домаганнє утворення самостійної Західної Української Республіки.

„Галицький Уряд вніс в останньому часі до аліянтської Найвисшої Ради і до президії міжнародньої економічної конференції в Ґенуї дві ноти з дати 21. лютого і 7. цвітня с. р., а кромі того галицька делеґація вручила вже на місці в Ґенуї головну ноту, яка складається з 12 розділів, в яких обговорено загальне політичне й економічне положеннє Східної Галичини. Нота кінчиться домаганнем вирішити державне становище Східної Галичини задля економічної відбудови сеї країни і закріплення мира на Сході Европи. До ноти додано 8 обширних моноґрафій, які своїм матеріялом і статистичними датами скріплюють тези поставлені в головній ноті".

ПОЛОЖЕННЄ В ҐЕНУЇ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ВІДПОВІДИ БОЛЬШЕВИКІВ

ҐЕНУЯ, Італія, 8. мая. — Доля ґенуенської господарської конференції тепер залежить від відповіди московських большевиків на ноту европейських держав.

Премієр Лойд Джордж старається з усіх сил довести до порозуміння й умови Европи з Росією. Він закликав до себе голову російської делеґації, Чічеріна, і переконав його про потребу умови для Росії. Він казав Чічерінови, що европейські держави рішучо не можуть тепер дати Росії позички в сумі двох міліярдів рублів в золоті, бо на се їх парляменти не позволять. Але покищо вони дадуть Росії позичку в сумі 300 міліонів золотих франків, а відтак як Росія відзискає довірє світа, то вона дістане, скільки схоче.

Крім того Лойд Джордж закликав до себе німецького премієра д-ра Вірта і просив його, щоби вплинув на російську делеґацію, аби приняла умову з европейськими державами. Др. Вірт обіцявся сповнити волю британського премієра.

Також італійський премієр Факта розмовляв з Чічеріном і старався вплинути на нього, аби російська делеґація приняла мирову умову з европейськими державами.

УКРАЇНСЬКІ СОЦІЯЛ-ДЕМОКРАТИ ПРОТИ ПРИЛУЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ БУКОВИНИ ДО РУМУНІЇ

Черновецька українська соціялістична часопись „Робітник" з 6. цвітня с. р. подає отсю заяву української соціял-демократичної партії на Буковині:

„Дня 27. цвітня, 1922, був отворений парлямент і сенат у Букарешті і престольною промовою були вони проголошені законодатними національними зборами. Українська соціял-демократична партія, яко одиноке зорґанізоване заступництво українського народу на Буковині, вважає своїм обовязком заявити, що український нарід не бере участи в сій конституанті і вважає її некомпетентною в справах українського народу".

БОЛЬШЕВИКИ ОГОЛОШУЮТЬ АМНЕСТІЮ (ПОМИЛУВАННЄ) ДЛЯ СВОЇХ ПРОТИВНИКІВ НА УКРАЇНІ

ЛИШЕ ЛІДЕРАМ НЕ ДАРУЮТЬ.

ЛЬВІВ, 22. цвітня. — Большевицький уряд на Україні оголосив амнестію (помилуваннє), на основі якої:

1) Скоропадський, Петлюра, Тютюнник, Махно, Ґуденов і Савінков вважаються злочинцями проти волі працюючого люду і є виняті зпід права.

2) Всі горожани советської України заграницею, які брали участь в протибольшевицькій акції, мають повну амнестію.

3) Бувші ґенерали, члени бувших урядів, центральних комітетів проти-большевицьких партій, клюбів і монархічних орґанізацій, можуть вернутись до батьківщини по полагодженню належних подань.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Ситі і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 ценітв.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

„ХРИСТОС В МАЙНІ".

О. Персі Ґрент, парох церкви Христ. Вознесення на розі Пятої Евеню та Десятої Вулиці в Ню Йорку, виголосив минувшої неділі сензаційну проповідь, про котру заговорили всі нюйорські ґазети. Не лише заголовок промови був сензаційний, але й цілий її зміст був справді дуже цікавий.

Проповідник говорив:

„Християньство підносить претенсії, що воно наслідує життє Христа. Ану, чи взялиб ви Ісуса Христа до вуглевої майни? Припустіть, що ви сказали до властителів копалень вугілля отсі слова: „Ісус говорив про робітничі умови таке: „Всі люди є моїми браттями, люби свого ближнього як самого себе." Що відповілиб властителі копалень на такі слова? Припустім, що ви післали Христа до копальні вугля. Йому прийшлобся жити зількома другими робітниками в одній хаті, може й спати на спільному ліжку. Він мусівби вставати о пів до пятої години рано, його повелиб до копальні до підземної комнати, може яких 2 і пів до 3 стіп високої, де він з усіми мяснями скорченими, мусівби зігнений копати ввесь день, ладувати й сувати тяжкі вози. Як віз злетівби з колії, то робітник мусівби підложити свої плечі і вложити знов на шини.

„Сі вози важуть нераз на фалшивій вазі, а робітник опісля дістає менчу заплату. Якби ви почувалися, якби з вами таке виробляли? Такі річи мусять викликувати невдоволеннє серед майнерів, і в його грудях починає горіти. Ось чому робітнича юнія є пожиточною річю, бо вона не є войовнича, а представляє стремління майнерів."

Такими й подібними словами проповідник далі змальовував долю майнерів, цитуючи часто ріжні донесення богацьких ґазет та розкриваючи їх облуду. Головною причиною тяжких, невідрадних умов життя та праці американських майнерів, на думку проповідника, являється те, що властителі копалень не живуть близько копалень, а далеко від них. Коли майнери мучаться в тяжких умовах копалняних „печий", властителі копалень їздять собі автомобілями гарними околицями, сотки миль від копальні. Подібно як ірляндські земельні властителі є одною з головних нещасть для Ірляндії, бо вони в Ірляндії не живуть, а лише зиски тягнуть зі своїх маєтків, так само неприсутність властителів копалень є головним нещастем для людий, в них занятих. Живучи далеко від копальні і не знаючи життя майнера, властитель поборює всяке домаганнє робітника. Навіть найсправедливійші домагання були збивані безпощадними способами, компаніями поліції, стейтовими військами, федеральними жовнірами. Револьвер в руці кровожадних наймитів був головним способом для усування невигідних робітничих провідників.

Найкращою зарадою на такі умови, на думку проповідника, булоби відобрати теперішним властителям копальні вугля та передати їх під заряд держави. Доперва тоді „можнаби вести сей важний промисел згідно з наукою Христа та з духом правдивого Християньства".

Тяжко ждати великих наслідків від одної церковної промови одного проповідника. Не можна сього сподіватися мимо всего розголосу, яким її наділили американські ґазети. Все таки промова не позбавлена деякого значіння як показчик сього звороту, що поступенно наступає в американській суспільній опінії під впливом вуглевого страйку. Публична думка, досі так заскорузла через своє незнаннє справжнього положення робітників, зачинає прозрівати. Великий вуглевий страйк послухив тим наряддем, що отвирає їх засліплені очи, що здоймає полуду з їх очий, через котру вони бачили все в гарнім, рожевім світлі. Прозрівають навіть проповідники консервативних церков, а прозрівши стараються найти якусь раду на непідхлібні умови. Не можна дивуватися, що вони не можуть найти инчої ради, як відобрати майни властителям копалень та перенести їх на власність держави. Що Персі Ґрент не буде довго одиноким прихильником такої програми, але що й він скоро найде наслідників, про се можна теж бути певним.

Безпосереднє значінне виступу о. Ґрента для вуглевого страйку лежить в тому, що він дає властителям копалень публичну і недвозначну осторогу про те, чого вони можуть сподіватися від американської суспільности, коли не полагодять як найскорше майнерського страйку, але своєю впертостю та неоправданими домаганнями будуть доводити майнерів до крайности. Колиб щось подібного сказав хто инчий, то може властителі копалень не потребувалиб з тим числитися. Коли однак з такими речами виступає проповідник з амбони, та з евангелієм в руках і з покликуванням на Христа пятнує самолюбну політику вуглевих баронів, то сі мусять на се звернути увагу. Як не звернуть, то хиба тому, що „коли Бог кого хоче покарати, то йому розум відбирає".

КОНФЕРЕНЦІЯ В ҐЕНУЇ.

ЗАГАЛЬНІ УВАГИ.

(Від власного кореспондента).

Конференція в Ґенуї, се перша конференція після світової війни, яка до певної міри заслугує на назву **міжнародньої** конференції, очевидно з застереженнем, що є се конференція тільки тих народів, які мають свої держави.

Мирова Конференція в Парижі була, як відомо, тільки **конференцією держав антанти,** великих і малих, при чім рішали тільки великі держави антанти (Америка, Анґлія, Італія, Франція, Японія), а малі тільки слухали.

У відношенню до **держав, з якими держави антанти воювали і над якими віднесли побіду,** Мирова конференція була судовим трибуналом, який в імени держав антанти творив суд над їх побитими ворогами.

У відношенню до **нових держав,** які утворилися на руїнах Росії й Австро-Угорщини, Мирова Конференція була так само судовим трибуналом, який самовільно рішав про їх долю. Хоч підчас світової війни держави антанти проголосили право самовизначення народів, одначе Мирова Конференція з волею народів зовсім не числилася, тільки рішала про їх долю так, як се лежало в інтересі держав антанти.

В кінці **невтральні** держави були від участи в Мировій Конференції виключені, хоч Мирова Конференція, рішаючи про новий ґаз не тільки в Европі, але і в инших частях світа, рішала про справи, які глибоко врізувалися в життє невтральних держав.

Мирова Конференція мала завести в Европі й цілім світі, розбурханім світовою війною, новий лад, опертий на демократичних принципах свободи, рівности і справедливости. Так голосили держави антанти підчас світової війни, на самій Мировій Конференції і так голосять доси.

Одначе коли поглянемо на той лад, який завела Мирова Конференція, то мусимо сказати словами Шевченка, що держави антанти принесли світови, змученому і знищеному світовою війною, тільки „великих слів велику силу тай більш нічого".

Замість свободи, рівности і справедливости Мирова Конференція завела нову неволю, нерівність і не справедливість.

Ті три роки, які минають від Мирової Конференції, найліпше доказала несправедливість і шкідливість рішень Мирової Конференції. Ненависть між державами і народами, збільшуваннє армій і загальна економічна руїна, — ось плоди, які принесла Мирова Конференція.

Сих плодів Мирової Конференції злякалися в кінці самі держави антанти. Бо лихо, якого вони накоїли, так розрослося, що почало загрожувати також їм самим. Господарська руїна захопила й їх. Тепер вони побачили цілу свою безсильність супроти лиха, яке накоїли. І звернулися — вони, горді побідники — до всіх держав, отже також до побіджених і невтральних, кличучи о ратунок.

Такий змисл має Конференція в Ґенуї. Означає вона, що великі держави антанти побачили безвихідність своєї дотеперішньої політики побідників і скликали цілий світ, щоби спільними силами шукати виходу з того страшного положення, в якім опинився світ, передовсім Европа, наслідком світової війни і повоєнної політики держав антанти.

Таким чином конференція в Ґенуї є першим ступнем до повороту до міжнародного стану з часу перед світовою війною, коли всі держави культурного світа були рівноправними членами міжнародньої громади держав.

З окрема треба зазначити, що на Конференції в Ґенуї відзискали своє великодержавне становище **Німеччина і Росія,**— Німеччина, яку доси держави антанти трактували як безправну побіджену державу, і Росія, якої доси держави антанти не признавали.

Тепер, на Конференції в Ґенуї, Німеччина і Росія творять разом з Анґлією, Фбанцією й Італією **групу пяти великих европейських держав,** які є заступлені в кождій комісії, — коли менші держави вибирають спільно до кождої комісії означене число членів.

Росія осягнула се становище на Конференції в Ґенуї, — хоч формально не осягнула ще правного визнання.

Одначе програма Конференції в Ґенуї свідчить, що держави антанти ще не зовсім прозріли. Конференція в Ґенуї має за ціль обдумати способи ратунку Европи від **економічної руїни,** спричиненої світовою війною і повоєнною політикою держав антанти.

Та всі безсторонні дослідники (для приміру вистануть три імена: анґлійський економіст Кейрес, шведський економіст Кассел і бувший президент Італії Нітті) признають, що господарська руїна Европи є передовсім наслідком повоєнної політики держав антанти та що Европа не може піднятися з господарської руїни, доки держави антанти будуть обставати при своїй дотеперішній політиці. Словом, для ратунку Европи з економічної руїни треба перше всего усунути корінь лиха, а тим корінем є **мирові договори і ціла дотеперішна політика держав антанти.**

Тимчасом держави антанти виразно заявили і рішили, що мирові договори і взагалі світова політика, яка опирається на них не може бути предметом нарад і рішень Конференції в Ґенуї має занятися тільки господарськими справами, а ті політичні основи, на яких опирається европейський міждержавний лад, се терен, на який вона не сміє вступати.

Француський президент міністрів Поенкаре висловився про се образово, що коли-б Конференція в Ґенуї хотіла вийти поза програму нарад, установлену державами антанти, то знайде таблицю з написом „Verboten" („Заборонено", — таблицю, яку можна зустріти на кождім кроці в Німеччині. Сим вказаннєм на Німеччину Поенкаре хотів очевидно досолити Німцям. Одначе своїми словами він мимоволі сказав, що держави антанти будуть на Конференції в Ґенуї переняті тим поліційним духом заборон, який в дореволюційній Німеччині зродив таблиці з написом „Verboten".

Що правда, се обмеженнє свободи рухів конференції треба приписати перше всего ..ранції, яка вічно боїться, щоб не змінено постанов Версайського мирового договору, який наложив на Німеччину величезні тягарі в користь Франції. Анґлія й Італія були схильнійні розширити рами Конференції в Ґенуї, одначе мусять числитися з Францією.

Словом, Конференція в Ґенуї має обдумати способи господарського ратунку Европи, не нарушаючи політичних основ, установлених Мировою Конференцією. Се очевидно, утруднює її задачу, бо трудно лічити недугу, коли не вільно торкатися причин недуги.

Про вислід Конференції в Ґенуї годі тепер щось певного сказати.

Та все таки можна сказати ось-що:

Або вона не принесе ніяких позитивних наслідків і все остане по старому. Одначе і в сім випадку матиме вона своє значіннє як перша після світової війни проба спільної акції всіх держав Европи.

Або вона принесе якісь позитивні наслідки, а тоді буде се перший ступінь до консолідації европейськи хвідносин.

Очевидно, консолідация консолідациї нерівна.

Можна подумати консолідацію Европи таким способом, що будуть усунені хоч найбільші кривди, спричинені окремим народам дотеперішньою політикою держав антанти. Тоді був би прочищений шлях до такої консолідації відносин, яка вийшла би на користь усім народам Европи.

Але можна подумати консолідацію й так, що Конференція в Ґенуї піде тим самим шляхом, яким ішла доси політика держав антанти і старатиметься укріпити вже утворені політичні відносини, щоби в їх ранах перевести господарський рахунок Европи.

Треба боятися, що Конференція в Ґенуї піде власне сим другим шляхом.

Від того, який шлях вибере Конференція в Ґенуї, залежить також її значіннє для української справи.

Та про се — в окремих статтях.

Гайдельберг, 16. цвітня, 1922.

Д-р Михайло Лозинський.

З ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

(Цей лист прислав нам д. М. Маїк із Пасейку, Н. Дж.).

Дорогий Товаришу! Запитуєш мене, чи одержуємо яку поміч з Америки. Ваша поміч для нас тут є великого значіння. Кождої хвилі усі тутешні брати за Вас згадують та дякують за ваш гріш, що від своїх уст урываете а за нас незабуваєте. Бо і сам знаєш що нас ту ще бідні 30 тисяч. Треба занятись хорими і інвалідами, а за усе муситься оплачувати. Вірю що і для вас уже заприкро, але щож маємо робити, коли позістали найбіднійшим народом на світі?! Минулого тижня дістали у таборі кождий жовнір по 30 корон. Кождий буде памятав до смерти за вірних та любячих братів, котрі не забувають за нас. Богато єсть приділених до чеської військової праці. І я приділений також. Єсьм у Турнові, при конях. На праци маєм тусаму платню, по 50 сотиків, як в таборі, але уже лучший обід та лучше спаннє, бо у касарни. Але тяжко все таки, бо з тих 50 сотиків мусиш усю купити, бо убрання жадного не фасуємо. Кождий мусить собі сам купити. Але якось і то ще перебудемо! Дальше запитуєш що до нашого правительства у Відни, за Др. Петрушевича. Ми усі тільки покладаємо надію на него і маєм надію, що його праця нас викупить з тяжкої неволі. Його праця і ваша поміч нас нещасних держить. Живемо надією, що і для нас колись засвітить ще сонце та що ще заспіваємо на своїй рідній землі „Ще не вмерла Україна!"

Що до Вашої праці в Америці, Браття, знаємо про усе, про усі демонстрації, про усі жертви на нас, про позичку для правительства, маєм кождий день у нашім приказі. Про усе знаємо і віримо, що ваші заходи не підуть на марно.

Іван Тенетюк.

ПОДЯКА ЗА ЩИРУ ПРАЦЮ.

Комітет Рідної Школи в Долині, Галичина, отсим складає свою найсердечнійшу подяку Високоповажаному Панови Теодорові Грицеєві, нотареві в Філядельфії за його невсипущі старання для добра нашої молодіжи, в збиранню жертв для Рідної Школи в Долині. Дня 15. грудня 1921 ми одержали $65, а 3. січня 1922 $20. З гордостию можемо похвалитися, що не брак нам кращих одиниць і в заморській країні, які щиро дбають про загальне добро українського народу, які серцем і душею відчувають теперішні найтящі його відносини на рідній (в старім краю) так страшно знищеній війною.

Тому то прийміть Високоповажаний Пане і Добродію ще раз нашу горячу подяку за Ваш труд як рівнож поздоровлення і бажання як найкращого успіху в дальшій праці.

Рівночасно шле Комітет Впов. Панам Добродіям: 1) Петрови Шпіляр зложив 5 дол. 2) Василеві Дичко зложив 2.50 дол. 3) Теодорові Кілик зложив 2 дол. 4) Николі Винник зложив 1 дол. 5) Іванові Данковському зложив 25 дол. і всім П. Добродіям що зложили даток на ту так важну народну ціль, на лісту ч. 67, щиру подяку як рівнож привіт, та бажання дальшої успішної праці на цім полі.

Подайте поміч нашій нещасній занедбаній шкільній молоді а Ваші старання докладуть підвалини до державности українського великого народа.

Слюзарівна Марія,
рефер. амер. допомоги.

Ө. Назаревич.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

С. Ґ., Балтимор, Мд. — Не знаємо, про що пишете.

Вільний Козак, Рачестер, Н. Й. — Ніякого чеку не найшли.

Правдолюб, Клівленд, Т. — Куманнє большевиків з капіталістами, буржуями і всякого рода назадниками, було можна передвидіти давно. Большевицтво то тільки новий витвір нової шляхти. Таксамо, як за Івана Грозного на місце старих дворян прийшли опричники, так тими опричниками є тепер всілякі більші і меньші комісарі. За якийсь час вони відкинуть пролетарську маску і проголосять себе цинічно упривиленою кастою у темній Росії. Хиба, що урветься терпець „мужікові" і він візьме „дубінушку" в руки проти тиранії міських босяків та інтернаціональних бродяг.

А. С., Вест Пулман, Ілл. — Це вже було подане.

П. К., Асторія, Н. Й. — Про знущання, звірства, рабунки і здирства Ляхів доносять із краю раз враз. У листі, що прислали, є тільки загальні вдомости, без імен і фактів.

Д. К., Честер, Па. — Славно, що купили бонд. Так повинен зробити кождий, що любить справді свій нарід і волю.

Л. Ш., Ню Йорк. — Ваша правда! Як Ляхам розходилось о Горішний Шлеск, то показували, що тільки у містах Німці, а по селах скрізь Поляки. Там казали, що село має бути старше. А в Галичині, то мають другу міру. Показують, що по містах Ляшня та що через це належиться Галичина Польщі. Але надармо острять зуби. Ніякі хитрощі не знищать живого народу!

Українець, Шикаго, Ілл. — Найби кождий дав по 5, а не по 10 ц. кождого місяця, то і так була би значна сума. Але біда у тім, що ми задовго ждемо із заложеними руками і чекаємо, аж хтось за нас подумає і зробить.

Член 207 в. У. Н. С. — Пишете правду, але „лайбел"; а ми вже мали цього добра досить.

Г. П., Честер, Па. — Оголосимо, як прийде з Вашингтону.

В. П., Трой, Н. Й. — Тільки у добрій згоді дійдемо до ціли.

П. М., Гемтремк, Миш. — Не сміємо забути за славне наше Стрілецтво, ані за калік-немічників, ані за сироти, що лишилися по впавших у бою.

ДУША НАРОДУ.

ВІДНОВЛЕННЄ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ХОРУ ОЛЕКСАНДРА КОШИЦЯ. — ПЕРШІ КОНЦЕРТИ В БЕРЛІНІ. НА ОСІНЬ ХОР ВИБІРАЄТЬСЯ ДО АМЕРИКИ.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Душа народу — його пісня. Ні в чім так повно й вичерпуючо не виявляється народня душа, всі властивости народньої вдачі, всі найтоньші відтінки народнього характеру, як у народній пісні. „Заспівай мені твоєї пісні — й я тобі скажу, хто ти", — можна сказати про кождий нарід.

„Ви знаєте українську ніч? — Ні, ви не знаєте української ночі!" — писав колись Микола Гоголь. „Ви знаєте українську пісню? — Ні, ви не знаєте української пісні!" — можемо в цім випадку сказати, відмінюючи ті слова. Правда, кождий з нас має де-яке понятте про українську пісню, кождий сам знає кілька народніх пісень, кождий чув їх у виконанні якого-небудь хору чи від сільських парубків і дівчат. Та це все не те!

Національне відродженнє українського народу принесло з собою також відродженнє нашої пісні. Старше поколіннє, збірачів і впорядчиків наших народніх пісень, передовсім Лисенко, виконали величезну працю, зібравши та впорядкувавши сотні пісень. Нові часи принесли нам багато нового й під цим оглядом. Праці Колесси, Людкевича, Леонтовича, Стеценка, Демуцького та инших богатили наші пісенні скарби й надали їм цілком модерного вигляду.

І все-ж ми не знали нашої пісні, доки не почули її у зразковім виконні. Як ми не знали української ночі, доки Гоголь її нам не описав усіма фарбами своєї чарівної палітри, так ми не знали української пісні, доки її нам не „показав" ОЛЕКСАНДЕР КОШИЦЬ. Лежала прегарна бандура, з цілими струнами та добрим строєм — але німа й тиха. Прийшов кобзарь, доторкнувся до неї своїми чарівними пальцями — й вона промовила на тисячу голосів, але так промовила, що у всіх серце зворушилося, а на очах забреніли сльози радости й солодкої журби.

Олександер Кошиць — не новий гість в українській музиці. Він вже добрих двадцять років, коли не більше, працює над українською народньою піснею як упорядчик і гармонізатор та як дириґент. Та до революції Кошиць не дуже висовувався наперед. Не знати, чи він сам ще тоді не „знайшов" себе, чи поле для праці було йому затісне, але його знали й шанували, як доброго хорового дириґента — й більше нічого.

Аж по революції великий його хист розвинувся з цілою силою. Коли на початку 1919 р. з України почали виїздити закордон ріжні посольства й дипльоматичні місії, хтось подав думку вислати також українську капелю, щоб показати світові, який то є український нарід. Вибір провідника капелі впав, розуміється, на Кошиця. Почасти в Київі, а почасти вже на терені Галичини було складено капелю з 75 чоловічих і жіночих голосів — і все весною того року відбулись перші концерви у Відні.

Подорож капелі була тріюмфальним походом української пісні по всіх столицях Европи. За Віднем пішли Берно, Париж, Брюсель, Лондон, Гаґа, Берлін. Всюди концерти відбувалися при переповнених салях і в присутности всіх видатних осіб аж до королівських, всюди чужі часописи устами своїх найславніюйших критиків хвалили капелю аж до сьомого неба, всюди Кошиця вітали з величезним ентузіязмом. Успіх був такий, що українське серце вщерть переповнювалось гордощами за свій нарід, за своє мистецтво, за українську народню душу.

Бо аж тільки під орудою Кошиця виконаннє української народньої пісні виявило правдиве обличчє української народньої душі. Виявило не тільки чужинцям, але й нам самим. Аж тут ми побачили, скільки краси й сили, яку безліч одтінків і настроїв таїть у собі наша пісня. Туга, жаль, журба, пестливість, ніжність, жартовливість, кепкуваннє, сміх, сльози, розпука, величність, стихійність, — усі ці йдесятки инших нюансів переплітаються в ній так непереможно приваблююче, що той, хто може противитися чарам цеї пісні — „у грудях не серденько, але камінь має"...

На концертах Кошиця можна було бачити старших людей, вже сивих дідів, які після таких пісень, як „Ой, пряду, пряду", „Верховино, ти світку наш", „Ой, зійшла зоря" — плакали слізьми радощів і не стидалися своїх сліз. Можна було бачити на тих концертах, як чужонародні слухачі — Французи, Німці, Анґлійці — після виконання де-яких пісень плескали в долоні й стукали ногами, як божевільні, вимагаючи безконечних повторень.

Це все зробив Кошиць своїм незвичайним дириґентським хистом. Він грає своїм хором, поодинокими його частинами та голосами, як ґеніяльний піяніст клявішами свого фортепяна. А що й голоси в його хорі були добрі — наші славні українські голоси! — то величезний успіх капелі можна собі легко пояснити. Така пісня, такий дириґент і такі голоси — як тут було не покорити світ!

На жаль... Еге-ж, читачу, і тут, як у всіх українських аранжементах, є своє „на жаль". аКпеля Кошиця світ покорила, але й себе під своєю власною перемогою лоховала. Як і чому це вийшло — над цим тут не місце розводитися. Досить того, що капеля в початковім своїм складі проістнувала тільки рік — а тоді розпалася.

Минулого року була спроба відновити капелю. Зібралися. дали кілька концертів у Варшаві, розжились на гроші — й виїхали в нову подорож до Франції та Еспанії. Знов капелю стрінув колишній успіх, але знов щось у самій капелі розсохлося, й знов обручі не витримали й клепки розсипалися. Повернули до Німеччини, поділили майно, капеляне розбрелися як руді миші під усі чотирі вітри — й здавалося, що капеля остаточно вмерла й вже ніколи не воскресне.

Аж тут, під самий нинішній Великдень — радісна вістка: до Берліну їде нова капеля Кошиця! І правда, під саму Великодню ніч, коли ніхто другий не зважився-б дати концерту, бо боявся-б співати перед порожніми кріслами, велика концертова саля Бетговена в Берліні знов була вщерть набита народом, знов на естраді стояла знайома постать чарівника-Кошиця, й знов почулися рідні, безконечно любі звуки наших рідних кантів, колядок, щедрівок і народніх пісень. І знов безмежне захопленне слухачів, безконечні оплески та овації. Вчора відбувся вже другий концерт з таким самим успіхом, нині відбувається третій, а там далі йде ще довга низка дальших концертів у Берліні та инших німецьких містах, і нарешті в осени — КОНЦЕРТОВА ПОДОРОЖ ДО АМЕРИКИ.

Для берлінських Українців несподіване воскресеніє хору Кошиця, й то на самий Великдень, було найкращою писанкою. Але ця подія має також ширше національне значіннє. Останні два роки були занадто сумні в нашім суспільно-політичнім житті. Все, що ми придбали в попередніх роках ерволюційної боротьби: державність, економічні, національні й культурні здобутки — все це ми порозгублювали. Ми спалили все, чому поклонялись, й опинились без керми серед широкого й ворожого моря. Навіть цеї капелі, яка розраджувала наш смуток або й жалю завдавала, ми не зуміли зберігти. А нині ця капеля, як птиця-фенікс із попілу, знов стоїть перед нами, повна сил і надій, і знов у душі прокидаються і сили, і віра в кращу будучність. Чи це-ж не знак, що взагалі українському лихоліттю настає край, а починається доба відродження й відбудови для цілого нашого безталанного й замученого народу?

Справа американської подорожі хору цим разом має стояти цілком солідно. Хор має американського імпресаріо, має вже підписані контракти, завдатки й вироблені віза. Коли-б справа зайшла так далеко, що хор мав би вже от-от виїхати до Америки, тоді читачі „Свободи" завчасу дістануть про це звістку. Наразі-ж хай ця стаття буде першою ластівкою, за якою, будемо сподіватися, не забариться й сама весна.

Берлін, 17. цвітня.

Радянин.

ПОСИЛАЙТЕ ТЕЛЕҐРАМИ ДО ҐЕНУЇ!

Адресувати так:

ECONOMIC CONFERENCE, GENOA, ITALY.

Про висилку каблеґрам повідомляти українські і місцеві американські часописи.

DR. HUNTER'S ADDRESS

at the Ukrainian Mass Meeting in Winnipeg, Manitoba, Canada, on April 22, 1922.

The Ukrainians are the third largest national group in Canada. They number дn this country at the lowest estimate 350,000 people. It is time the English-speaking people were getting better acquainted with them.

Hitherto they have been living their own life among us, the channels of thought of two peoples only slightly intermingling. But this condition is not satisfactory and cannot continue.

The cause of this gathering is that our Ukrainian fellow-citizens are in the deepest sorrow, a sorrow so great that it has burst through the barriers of their native reitcence and driven them to ask the sympathy of their Anglo-Saxton neighbors.

The reason of their appeal is the state of cruel oppression that exists under Polish rule in their native country of East Galicia.

They believe they can prove that Poland neer had any moral right to rule that country.

They believe they can prove the right of Eastern Galicia to its independence.

They will show that this right was acknowledged by the Allies, but that Poland was given a temporary mandate over the country with the ostensible object of defending it against Bolshevism.

But the real complaint is against the terrible way, in which Poland has abused its powers thus granted by the Allies.

The following are among the charges:—

That on the plea of driving Bolshevik bands out of Galicia the Poles attacked from the rear the Ukrainian army of Galicia which was itself ably defending its country against the Bolsheviks.

That the Poles have been carrying out a systematic policy of destroying the people whom they were supposed by the Allies to be guarding.

That thousands of Ukrainians have been done to death, tortured or driven into exile for crime of loyalty to their own people.

That violent means of every sort are used to compel the Ukrainians to profess change not only of their nationality but of their religion.

That Ukrainians are denied the right of education in their own language in their own country.

That the non-political Ukrainian organization for administering Red Cross funds has been broken up by the Poles.

To the minds of our Ukrainian fellow citizens these charges have been proved by an overwhelming mass of evidence.

The evidence comes from the personal testimony of refugees from the country and from letters received by the Ukrainians in Canada from their friends in the old land.

I am told that there is hardly a Ukrainian home in Canada that is not In mourning for some victim of Polish cruelty.

We feel like blaming our Ukrainian friends for not telling us sooner about these conditions.

The English-speaking world has been kept in the dark about them.

But we must remember that for centuries the thirty or fourthy millions of Ukrainians have been kept in the background, pressed down into a condition of servitude and denied rights of education.

They have been **inured** to suffering in silence, and fooled by pretended friends till they have almost lost faith in the possibility of friendship.

But seeing they have at length broken silence and asked our help and sympathy, I am sure that we will not deny it.

People of the British races have always believed in fair play and in justice.

When nearly half a million of our Canadian population are kept in distress and agitation by reports of hideous cruelty to their friends and relatives in Europe it is matter that concerns Canada.

We have a right to demand of our Canadian and British delegates at Genoa that they enquire into the truth of these statements and that if there be injustice that they endeavor to set it right.

ДОПИСІ

МИННЕАПОЛИС, МИНН.

Поклик до Земляків із Старого Міста, Стратинців і Підгаєць.

Родимці! Відомо вам усім, що у Старім Місті зачали еще перед війною будувати „Народний Дім".

Війна спинила будову, а відтак спричинила руїну недокінченого дому.

На днях прийшло до мене письмо від Комітету „Нар. Дому" із сердечним проханнем, щоби зібрати лепти оміж нашими еміґрантами.

Тому порішив я звернутися до вас, що походити із наших сторін, через наш часопис „Свободу", щоби ви допомогли нашим землякам у їх народній роботі. Ми всі знаємо, як сьвітова війна, а тепер ляшня зницили край. Заразом ми розуміємо, яку вагу мають „Народні Доми" для Українців, як раз тепер. Хай не буде і одного чоловіка із нашої околиці, що не зложивби якоїсь лепти на народну сьвятиню! Хто що може, але кождий, але усі!

Досі я зібрав $35.00 і буду принесе чи пришле.

А то можете стати і прямо касієра „Українського Народного Дому" Григория Колодницького у Старім Місті. Дякую щиро досічним жертводавцям, а спис подам по укінченню збірки.

Петро Глива,
339 Harrison St.
N. E. Minneapolls, Minn.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Нюйорське жіноцтво при роботі.

В неділю, дня 30. цвітня с. р. заходом Української Жіночої громади в Ню Йорку відбулось перше віче Українського Жіноцтва міста Ню Йорку. Церковна галя була наповнена спорим числом учасниць. Д. Марія Скубова, предсідателька Української Жіночої Громади в Ню Йорку, отворила збори, а присутні вибрали вічевою предсідателькою д. Параскевію Дембіцьку, а секретаркою д. Стефанію Абрагамовську.

Д. Дембіцька представила присутним ціль віча, — українське жіноцтво міста Ню Йорку повинно нести постійну поміч українським інвалідам, котрі наслідком боротьби за свободу і волю свого народа, ходять світами голодні і босі і масово йдуть на другий світ. На погляд предсідательки, ніхто инший, тільки жіноцтво є зобовязане дати тим нещасним, найліпшим синам України негайну постійну поміч. Тут пані Дембіцька виявила присутним ціль організації українського жіноцтва в Ню Йорку, Української Жіночої Громади, котра взяла на себе обовязок купити тим нещасним інвалідам власну хату в місті Львові на притуловище.

Після сего забирає голос д. Марія Скубова, котра яко свідок тої нужди і горя серед наших інвалідів, бо щойно недавно з краю горячою і щирою промовою взиває і просить жіноцтво міста Ню Йорку взятись сейчас спільно до народної праці та нести поміч тим, що за Україну, свій народ пішли в кровавий танець з відвічними нашими ворогами, Ляхами та Москалями. Бесідниця взиває присутних приодіти, накормити та дати хату там за морем нашим синам, борцям за волю.

Потім Др. С. Демидчук і д. Ю. Павчак, спеціяльно запрошені на се віче, впослідне заохочували жіноцтво до народної праці, нести поміч інвалідам та ставати в ряди Української Жіночої Громади в Ню Йорку. Звернено теж увагу присутних на велику Українську Маніфестацію, котра мається відбути в суботу, дня 27. мая с. р. а котра має на ціли приневолити американську публику звернути увагу на нещасливу долю нашої вітчини, Східної Галичини.

В кінци президія віча заявила присутним, що на дохід інвалідам Українська Жіноча Громада в Ню Йорку устроює, дня 11. мая с. р., в Українськім Народнім Домі, Український Базар. Присутні одобрили дотеперішню роботу Української Жіночої Громади, прирекли дати їй як найбільшу поміч, масово вписуватися в члени до Української Жіночої Громади, збори зложили жертву на інвалідів в сумі 45 долярів і 9 центів. Завзиваючи все українське жіноцтво міста Ню Йорку до спільної народної праці, вони проголосили друге з ряду віче і назначили йому реченець на день 14. мая с. р.

С. Абрагамовська, секретарка.

—o—

МЕНВИЛ, Р. АЙ.

Подаємо до відома Менвільській Громаді, що гроші, які ми защедрували на Богоявленіє Господнє в сумі 40 дол. розділилисьмо на двоє. Двайцять долярів ми вислали до Галичини, для бідних, через Гіпотечний Банк до Горожанського Комітету у Львові, а других 20 дол. до Чехословакії на руки Д-ра С. Смаль-Стоцького. Тут подаємо посвідку, котру отримали з Чехословакії. З Галичини ще відомости не маємо. Всім жертводавцям складаємо сердечну подяку.

С. Л.

Прага, дня 4-го квітня, 1922.

Вельми Шановний
Пане Ю. Ясінчук в Менвил.

Вашу ласкаву посилку на суму 1117.30 К, ч. від Манвільського Комітету несення помочі голодуючим Українцям для української армії в Чехословаччині, я вчера отримав і прошу приняти мою найсердечнійшу подяку за Ваше щире серце до наших братів, викинених нещасною долею з рідного краю на чужину. Хоч і у Вас не великі гаразди, то все таки в глибокім почуттю спільности і єдности народної памятаєте Ви, Дорогі Земляки, на нас і тим даєте нам добрий приклад, підносите духа і кріпите віру, що так зорґанізований український нарід нарешті таки добуде собі волю і визволить рідний край з чужого ярма.

Враз з щирою подякою ще і за Ваші сердечні бажання прийміть мій низенький поклін.

Др. Смаль-Стоцький.

ДВОМОВНЕ ПИТАННЄ ВІДЖИВАЄ В КАНАДІ

У вівторок минувшого тижня відбула ся в Вінніпеґу ліберальна провінціяльна конвенция. На конвенції бувший посол Бескервіл з Емерсону підніс голос за тим, аби привернути в Манітобі навчанє француської мови в публичних школах. Над загальне сподіваннє його промову приняла конвенція зовсім прихильно. За Бескервілем встав один з українських делеґатів, Ростоцький, і сказав, що так само й українська мова повинна бути до публичних шкіл. На се вже піднесли ся серед присутних оклики „Ні!" Але встав ще й один ісляндський делеґат та зажадав права для ісляндської мови. Для присутного на конвенції міністра просвіти Торнтона все те було, як грім з ясного неба. Він встав і зачав заклинати свою партію на чім світ стоїть, аби не зривала з його політикою в справі не-анґлійських мов в публичних школах. На поміч йому став також премієр Норіс і за його стараньєм відложено внесене Бесквервіля до неограниченого часу.

Конвенція рішила задержувати Норіса дальше як провідника партії і при виборах виступати самостійно.

В. Будзиновський.

ЗАХІДНІ УКРАЇНЦІ В КОЗАЧЧИНІ

(Продовженне).

Західні Українці орґанізували і виховували козаків Подніпровя на борців за права, за волю всеї української землі і перемінювали їх в державнотворчу силу не лиш тим, що самі вибивалися на начальні становища в козачім війску. На національних борців, на лицарство Соборної України Західні Українці виховували козаків також тим, що опанували церкву і шкільництво Східної України. В початках 16-сотих років серцем козаччини був Трехтемирів. Від р. 1616 до 1620 архимандритом трехтемирівського монастиря був Єзикіїл Курцевич, школяр університету в Падуї. Що то був завзятий український націоналіст, свідчить се, що хоч в Падуї вчилося богато національно свідомих шляхтичів українських, в катальоґ вписався (1600) лише він один українським письмом. Він втягав козаків до боротьби проти Поляків, що кривдили українську церкву і тим виховував їх в соборноукраїнськім дусі, в якім сам був вихований. Курцевич був волинським князем, отже Західним Українцем. До Трехтемирова приїздили також київські висші духовники, щоби бувати на козачій раді. Вони майже всі прийшли до Київа з Галичини.

В Київі став козаків виховувати на українських націоналів, послугуючися ними в боротьбі з ворогами української церкви Єлисей Плетеницький, архимандрит Печерської Лаври (1599—1624). В р. 1613 Плетеницький відобрав при помочи „козаків українських, людий своєвольних" величезні маетки на Литві, які належали до Печерського монастиря, і які польський король сконфіскував був для уніятського митрополита. Хоч в суді програв, козача шабля держала дальше сі маетки в руках Плетеницького, так що король мусів в р. 1616 потвердити їх за Печерським монастирем.

Уніятський митрополит не приїздив до Київа, бо боявся козаків. В Київі видів лише його намісник Грекович, котрий в своїх руках держав катедру св. Софії, та инші православні церкви і монастирі. Ще в р. 1610 козацький „гетьман" Тискевич писав до київської адміністрації, що як Грекович буде православним робити перепони в свобідній відправі богослуження, то він на такий случай дав козакам приказ вбити його „як пса". Того Грековича козаки спіймали в лютім 1618 і пустили „воду пити" під лід. Аґента уніятського митрополита, що приїхав до Київа стягати податок з митрополичих, але православних підданих, козаки вбили.

Величезні доходи Лаври, котрі доси зїдали монахи, Плетеницький обернув на те, щоби Київ зробити осередком духової культури і взяти в свої руки вихованнє українського народу. Коло р. 1615 купив нечинну друкарню заснованy в Стрятині львівським епископом Гедеоном Балаґаном. В Радомишлі построїв фабрику паперу. Сей Плетеницький, котрий сильно причинився до виховання козаччини і всеї Східної України в національнім українськім дусі, був Галичанином, шляхтичем з Плетенич під Золочевом.

Націоналізація козаччини пішла ще скорійшою ходою, коли Плетеницький спровадив до Лаври хмару учителів. Між ними були: Захарій Копистенський і Лаврин Зизаній-Тустановський, шляхтичі з Перемищини; Йов Борецький, шляхтич з Борчи коло Львова, брати Памв, Лука і Стефан Беринди, шляхтичі з Галичини; Олександер Митула, Филотей Кизаревич, Йосиф Кирилович, Касіян Сакович, Кальнофойський. Шкільництво і впливові становища в церковній орґанізації опинилися в руках Галичан. Західна Українка, Шляхтянка Гальшка з Гулевичів Лозкова своєю записию (з 14. жовтня 1615) уможливила в р. 1616 київському брацтву станути на ноги та здвигнути монастир і школу, в котрій Галичанин Йов Борецький став ректором. Учителі, що прийшли зі Львова, з брацької школи, зорґанізували на її взір школу київську. Також шкільні учебники прийшли зі Львова.

Таким способом осередок духової культури і національного виховання зробили Київ — Галичани. До київської школи козаки стали посилати своїх синів. Любов до всеї відумерщини Володимира Великого вливали в душі молодого покоління Східних Українців і виховували їх на борців за волю Соборної України — учителі-Галичани.

В часі, коли не без участи і впливу Західних Українців козацтво розрослося в більшу силу військову, коли своїми становими привілеями стало робити вилім в польській державности на Подніпровю, коли їх перші зачіпні кроки проти відступників від національної віри скільчили у них думку, що вони борці за права і волю всего українського народу, на козачім небі і на небі Східної України зійшла нова ясна зоря. Козацтво дістало мужа, під котрого проводом зробило, не великий крок, але великанський скок наперед: як сила військова, як український державно-творчий чинник, як двигар української думки національної. Сею звіздою, сим новим духом козаччини був Петро Конашевич Сагайдачний.

За Сагайдачного козацтво прийшло до великої чисельної сили. Але й найбільша маса добрих вояків не вдіє нічого, як не попаде в руки доброго орґанізатора. В руках Сагайдачного козацтво стало потужною силою, бо то був знаменитий орґанізатор і стратеґ. Козацтво під його булавою подоптало Крим, поруйнувало богато турецьких міст і земель, покорило Москву і саму Польщу спасло від турецького ярма. Як широкий світ, так широко залунала слава українських козаків і її гетьмана Сагайдачного. Сила зорґанізованого козацтва і його високі національні думки зробили, що за него козацтво захопило всю владу в Східній Україні і проти волі Польщі зробило се, що було мрією тодішних українських націоналів: відновило зруйновану Польщею українську церковну єрархію. Національно козацтво стануло за Сагайдачного так високо, що українські владики, пишучи 28. цвітня 1621 до польського уряду меморіял, могли про козаків сказати:

„То племя славного роду українського, котре воювало грецьку державу Чорним морем і суходолом. То з того покоління війско, котре за Олега, монарха українського, Грецію, Македонію, Ілірію наїздило. Їх то предки з Володимиром віру християнську від царгородської церкви взявши, у вірі тій по нинішний день родяться, хрестять і вмирають".

Сагайдачний, котрому козаччина і Східна Україна так богато завдячують, був — Галичанином, шляхтичем з під Самбора!

За Сагайдачного козацтво вже цілком ясно виступає як оборонець волі всего українського **народу.** До того, щоби стати борцем за волю всеї української **землі,** був ще лиш один скок. Нещасте хотіло, що сей великий Галичанин помер ще заки встиг обезпечити станові і національні здобутки козацтва, та повести його дальше шляхом до повної націоналізації. По його смерти було пару козачих революцій проти Польщі. Хоч в деяких виступали великі сили, революції кінчилися невдачами, бо східні Українці, які стояли на чолі сих революцій, не мали орґанізаторського хисту. Всеж таки і по Сагайдачнім національна думка розвивається в Східній Україні дальше шляхом, на який козаччину звели Українці Західні. Вони дальше мостять сей шлях, вступаючи щораз численнійше в козачі ряди і даючи Подніпровю своїх духовників.

(Конець буде).

ДО ДАВНИХ І НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ „ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВОГО ВІСТНИКА".

Довга й затяжна світова війна, революція і громадянська війна, що розвернулася з найбільшою силою на етнографічних українських землях, знищили багато культурних цінностий, на які складалися десятки літ наші найкращі інтелігентні сили. Під їх тягарем упав найбільший та найповажнійший журнал, із виробленим кругом співробітників та довголітних передплатників, „Літер. Наук. Вістник". Деякі проби його відновлення не мали доси поводження. Та брак такого журнала в сучасній хвилі, коли доля нашого народа рішається на міжнародній арені, відчувається загально. Завдяки заходам кількох одиниць постановила „Укр. Видавн. Сп." відновити „Літер. Наук. Вістник", зосередити довкола нього давних і нових співробітників і зробити його не лиш органом літератури й науки, але й вільної громадської думки, не стисненої партійними програмами та не звязаної клясовим світоглядом. Тяжкі теперішні відносини, дорожнеча паперу й друку, не дають нам змоги поставити журнал відразу на такій висоті, і в такім обемі, як ми того бажали би. Наразі будуть поодинокі книжки журнала виносити 6. аркушів друку (96 ст.). Коли зголоситься відповідне число передплатників, будемо розширювати обем навіть до передвоєнного стану (12 аркушів друку). Надіємося, що наша суспільність, свідома важности хвилі, віднесеться прихильно до наших змагань та підопре нас не тільки морально, але й матеріяльно, а наші давні й випробовані прихильники й передплатники знайдуть нам численних нових та улекшуть нам значно нашу задачу.

Начальний редактор журнала Др. Дмитро Донцов, одвічальний редактор Володимир Гнатюк. Умови передплати такі: Ціна одної книжки 30 центів, до кінця 1922 р. 2 доляри.

Конто в Зем. Банку Гіпот., Львів, Підвалля ч. 7. Адреса: Володимир Гнатюк, Львів, Чарнецького 24.

100,04,07

АМЕРИКАНСЬКІ ІМІҐРАЦІЙНІ ЗАКОНИ.

(Пояснення для тих, що вибираються в Америку).

Пашпорти і візи.

Кождий чужинець, що хоче їхати в Америку, мусить насамперед дістати собі пашпорт від того правительства, якому він підданий. З тим пашпортом він повинен сам особисто зявитися в найблищім американськім консуляті і дістати візу (посвідку від американського консуля, що йому вільно їхати в Америку).

Без пашпортів можуть приїздити до Злучених Держав лише горожане Канади і деяких близьких британських і французських островів та британські і французські піддані, що живуть в тих краях. — Зовсім окремі правила є для професіональних моряків (всіх народностей), служать на приїзджаючих в Америку кораблях і можуть свобідно вийти на сушу на якийсь час, поки їх корабель стоїть в порті, або щоби собі пошукати роботи на инщім кораблі.

Зрештою без візованого пашпорта ніякого чужинця в Америку не пускають. Навіть якби вдалося дістатися на корабель і приїхати, то з американського порту його завернуть іміґраційні власти.

Щоби дістати візо, майбутний іміґрант мусить в американськім консуляті зробити „аплікацію" (просьбу на письмі, яку йому в консуляті сами напишуть), заплатити десять долярів оплати за візо і разом з аплікацією дати три малі фотоґрафії. Не безумовно конечно, але важно і корисно предложити ще листи від родичів, свояків або приятелів в Америці, а ще краще їхні „айфідевіти" (заприсяжені заяви). Хто з Америки посилає своїй родині чи приятелям такий айфідевіт, повинен в нім написати: як називаються майбутні іміґранти, скільки кождому літ, де живе і чим займається; яке його кровне чи родинне відношеннє до них (батько, мати, чоловік, жінка, син, брат, сестра, родич, приятель і т. д.); як він сам називається скільки йому літ, де живе, як довго в Америці, чи він горожанин Злучених Держав чи ні. чим займається, скільки заробляє і чи, як що його родина чи приятелі приїдуть, він їм поможе удержатись і дітей пішле до школи. Ціла та заява мусить бути закріплена присягою і засвідчена публичним нотарем.

Грамотність.

Для допущення в Америку вимагається, аби іміґрант вмів читати, однаково чи по анґлійськи чи в якій небудь инщій „мові або нарічю". Писати може не вміти. Але по закону є виключені всі чужинці, що не вміють читати в ніякій мові. Їх з Америки завертають.

В тім правилі є виїмки. Допущені, хоч і не вміють читати.

I Діти до шіснацятого року життя.

2. Люде фізично неспосібні до читання (сліпі, глухо-німі; вони можуть бути виключені з иншої причини, але й можуть бути допущені).

3. Кождий чужинець, що приїзджає до Злучених Держав і сам має всі законні основи для вступу в Америку, і кождий чужинець, що вже був по закону допущений і живе в Америці, і кождий горожанин Злучених Держав має право привезти з собою або спровадити до себе: свого батька і діда у віці понад пятьдесять-пять літ, свою маму, бабку, жінку і незамужну або повдовілу дочку, хочби вони й не уміли читати (коли, розуміється, задовольнять всі инші вимоги іміґраційного закона).

4. Чужинці, що шукають в Америці захисту від релігійних переслідувань в своїй країні.

5. Чужинці, що були вже по закону допущені і жили в Америці пять літ і лише вертаються з поїздки заграницю, не пізнійше як шість місяців від дня виїзду.

6. Чужинці, що лише переїзджають через Злучені Держави в дорозі до якоїсь иншої країни.

Всі инші іміґранти мусять вміти читати. Отже, наприклад, неграмотну іміґрантку, що їде до свого брата, хочби й американського горожанина, в Америку не пустять.

Пробу читання переводять іміґраційні інспектори так, що іміґрант сам вибирає собі ту мову, в якій може чи хоче читати, і йому дають прочитати в тій мові 30 до 40 слів друкованих. Як що іміґрант не може їх прочитати, тоді його справу віддають окремій комісії, котра його ще раз екзаменує і упевнившися, що він таки неграмотний, рішає завернути назад за море. Тоді іміґрант може ще апелювати до Секретара Праці і предложити „айфідевіти" на доказ, що вертатися назад йому задля якихсь особливих причин незвичайно трудно або прикро. Бувають випадки, що Секретар Праці дозволяє такого неграмотного іміґранта впустити за залогом і зумовою, що на протязі шести місяців він навчиться читати.

Корабель, що привіз неграмотного іміґранта, мусить завести його даром назад до порту звідки виїхав, мусить звернути йому кошти переїзду через море в Америку (шіфкарти) і мусить заплатити двіста долярів урядової кари.

Контрактові робітники

Далі, закон не допускає в Америку контрактових робітників, — значить робітників згоджених на роботу в Америці наперед, ще перед приїздом в Америку. Се постанова т. зв. закона про контрактових робітників ще з1885-го року. Закон той ухвалено тому, що американські капіталісти наймали заграницею цілі ватаги дешевих чужоземних робітників, платили за їх перевіз в Америку і за те ті робітники обовязувались працювати для них якийсь час за дуже малу ціну таким способом збиваючи заробітну плату американського робітника.

Як контрактових робітників закон розуміє „чужинців, яких спокушено, заохочено або намовлено еміґрувати в Америку обіцянкою роботи і заробітку", далі „чужинців, які приїзджають в наслідок устних, писаних або друкованих, виразно або наздогад умов, аби робити Америці якусь роботу", і врешті „чужинців, що приїзджають в наслідок друкованих або поширюваних заграницею оповісток за робітниками". Важне те, що робота, яку „контрактовому робітникови" обіцюють мусить бути менш більш означена,, але й з тим обмеженнем розуміннє контракту все ще дуже широке і дає можливість виключення богатьох іміґрантів. — Коли батько напише синови: „приїзджай, я поможу тобі найти роботу в Америці", так через те син ще не робиться контрактовим робітником. Але коли напише так: „в тій фабриції, де я роблю, обіцяли мені що як ти приїдеш, то тобі дадуть теж роботу". і син то скаже або покаже листа на іміґраційній стації то його можуть не пустити в Америку і завернути як контрактового робітника

Закон про контрактових робітників вилучує, професіональних акторів, артистів, лекторів, співаків священиків, університетських професорів, осіб усіх учених професій, домашну прислугу (але не локаїв, покоївок і взагалі персональних слуг) і учасників дозволених урядом ярмарків і вистав. Вони можуть приїзджати, хоч їм обіцяно з Америки роботу або навіть зроблено з ними точну умову.

Также можна спроваджувати кваліфікованих робітників, але лиш тоді, коли між робітниками тої самої професії в Америці нема безробіття і коли наперед дозволить Секретар Праці.

Іміґранти, котрих окрема слідча комісія в порті рішила не допустити як контрактових робітників, не мають права відкликатись до Секретара Праці і в ніякім випадку не можуть вийти за залогом.

Іміґранти, яких Америка не приймає.

Як вище сказано, по закону не можуть бути допущені іміґранти неграмотні (що не вміють читати, з деякими виїмками) і робітники контрактові (згоджені наперед на роботу в Америці).

Окрім того іміґраційний закон перечисляє ще деякі инші кляси чужинців, яких Америка не приймає по тій причині, що вважає їх для себе нездатними, негодящими, небажаними, — з фізичного, морального, політичного або расового боку. А саме безумовно не можуть бути допущені в Америку.

1. Ідіоти, слабоумні, недоумні, божевільні, всі, хто коли небудь перебув яку умову хоробу, епілептики і хронічні алкоголіки.

2. Сухітники з туберкульозою в якій небудь формі і люде заражені заразливою хоробою, передівсім венеричною, скірною або трохомою (хороба очей).

Значить, кожна умова хороба є безумовною перешкодою для вступу в Америку, але не кожна фізична. Такою безумовною перешкодою є, як сказано, заразлива недуга, але не є, наприклад, каліцтво. Чи людина хрома, безрука, сліпа, глуха або і глухоніма буде допущена, про те рішається в кожнім окремім випадку і рішенне залежить від окремих умов, про які буде мава далі.

3. Люде засуджені за злочин або що признаються до злочину, який свідчить про моральний упадок людини. Значить, не всякий засуд і не всякий злочин є перешкодою для вступу, а лиш злочинство з морального погляду ганебне.

4. Професіональні жебраки і волокити.

5. Люде, що приїзджають з неморальною цілю, з окрема проститутки.

6. Полігамісти (многоженці) однаково чи в кого справді є більш як одна жінка чи він лиш вірить в многоженство і пропагує його.

7. Анархісти.

8. Іміґранти, яким шіфкарти або кошти подорожі заплатила якась корпорація, організація товариство місто або чуже (не-американське) правительство.

9. Чужинці, яких депортовано (завернено назад) і які на протязі року після депортації хочуть дістатися знов до Злучених Держав не маючи для того окремого дозволу від Секретаря Праці.

10. Всі іміґранти з Індії, Сіяму, Індо-Китаю, Афґаністану, Російського Туркестану, Арабії, і азійських островів Нова Ґвінея, Борнео, Суматра і Джава.

Всі іміґранти, що підходять під котру небудь з тих катеґорій, є виключен безумовно ії не мають навіть права апелювати до Секретаря Праці в Вашінґтоні.

Іміґранти, що можуть стати публичним тягарем.

Іміґраційний закон постановляє, щоб в Америку не впускати чужинців, які „можуть стати публичним тягарем" для Америки Постанова та має на увазі іміґрантів, що не будуть здатні заробити собі на прожиток в Америці і не маючи своїх засобів для життя будуть мусіти жити з публичної милостині.

Розуміється, заздалегідь годі знати, котрий іміґрант буде для Америки публичним тягарем" а котрий ні, і в законі нема точних правил для вирішення, кого задля того завернути, а кого пустити. Те питанне вирішують іміґраційні власти окремо що до кождого іміґранта приймаючи на увагу його вік, здоровлє, силу, грошеві засоби, професію, можливість найти собі заробіток і врешті його родині відносини. чи йому прийдеться удержувати велику родину чи може родина йому дасть допомогу.

Як було, сказано, каліцтво саме собою не є перешкодою для вступу в Америку. Навіть сліпого або глухо-німого можуть впустити. Але коли іміґраційні власти думають, що з таким чи иншим фізичним недостатком і в даних умовах людина не дасть собі ради в Америці, тоді її завертають. Приїзджає двох сліпих іміґрантів і одного можуть пустити а другого ні. Але один може має таку професію, в якій йому сліпота не перешкаджає, або має гроші або родину, яка подбає за його, а в другого нічого того нема. Навіть мале каліцтво або слабість може загородити іміґрантови вступ в Америку, коли іміґраційним властям здається, що даний іміґрант не зможе вижити своїми силами. Одначе у всіх таких випадках іміґрант може апелювати і звичайно пускають його за „бондом" (залоґом) або якоюсь иншою гарантією, що він не стане „публичним тягарем".

З тої самої причини не впускають дітей до шіснайцятого року життя, коли вони не приїзджають під опікою старших осіб або до батьків в Америці. Одначе і їх можуть впустити, як що вони здорові і мають в Америці близьку родину, яка обовяжеться піклуватись ними, дати їм відповідне удержанне, посилати до школи і не примушувати до тяжкої праці. Звичайно вимагають теж бонду і, як вище було вже сказано, в кождім випадку справа рішається аж тоді, як майбутні іміґранти вже приїхали.

Также що до старих людей, що вже не в силі працювати, мусить бути певність, що вони їдуть до родини або приятелів, які можуть і хочуть забезпечити їм прожиток.

Закон не приписує суми грошей, яку іміґрант мусить мати з собою на вступі в Америку, одначе іміґраційні інспектори звичайно питаються, скільки в його грошей. Повинен мати стільки, аби йому вистарчило на перші потреби, і, як що він з порту їхати далі і осісти ся в якімсь дальшім місті, повинен мати зелзничий білет до того міста або гроші на дорогу. Инакше він може відразу стати „публичним тягарем".

Родина і приятелі в Америці можуть новому іміґрантови улегчити перехід через іміґраційну стацію і вступ на американську землю, саме заявою, в формі „айфідевіта", що вони можуть і готові прийняти його до себе, подбати за його і в случаю потреби помогти. В айфідевіті американський приятель повине написати, чим він займається, скільки має прибутку, чи має який маєток і т. и. Таким способом може запевнити іміґраційні власти, що приїзджаючий іміґрант не стане „публичним тягарем". Айфідевіт треба післати іміґраційним властям в тім порті, до якого іміґрант має заїхати і виразно подати не лиш імя іміґранта, а й корабель, на котрім він має приїхати, і сподівану дату прибуття.

(Конець буде).